

Η ΜΑΤΙΑ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΙΚΩΝ*

(Από το παθολογικό μέρος της ιατρικής μελέτης «Η ΜΑΤΙΑ»)

Με την ίδια ευκολία, που απ' το λήθαργο φέρνουμε τον υπνωτισμένο στην κατακλιψία, κατορθώνουμε και αντίθετο, κλείνοντας του τα μάτια. Ξαπάρχεται τότε ο λήθαργος, μ' όλα τα χαρακτηριστικά του, κι αν τύχη μάλιστα και σφάλησουμε τόνα μάτι, λ. χ. το δεξί, κάτι πολύ παρξένο φανερώνεται: λήθαργος στην ίδια μεριά, τή δεξιά, και κατωίψια στην άλλη.

Αν εϋτός κι απ' αρχής δε φανεί στον υπνωτισμένο υπνοβάθια, όπως πολλές φορές γίνεται, μπορούμε από το λήθαργο ή την κατακλιψία να τον κάνουμε υπνοβάθια, τρίβοντας ελαφρά την κορφή του κεφαλιού του ή το πρόσωπο. Ο υπνοβάθης αυτός, με τα μισόκλειστα και καρφωμένα μάτια του, με τις μεγάλες κόρες τους και την δλότελα αδιάφορη ματιά, πλιότερο κοιμισμένος πέρκ κοιμισμένος φαίνεται. Σάν τον ρωτήσουμε κάτι, μᾶς ἀποκρίνεται, κι αν τον διατάξουμε, μᾶς ἀκούει, φανερώνοντας πως ο νοός του, ή συνείδηση, δλότελα δέν κοιμηθήκανε. Μᾶ και τὸ φῶς του κι ή ἀκουή φυλάνε τή δύνανμή τους και μάλιστα πολλές φορές παραρύσια δυνάμωνονται, κ' έτσι ο χαμηλότερος χτύπος, ή σιγανότερη μελιά, ἀκούγονται κι από μακρυνή ἀπόσταση, ή διαβάζονται τὰ γράμματα και με κλεισμένα μάτια !..

Υστερ' απ' αυτά εϋκολα, βέβαια, νοιώθεται ή διαφορὰ υστερικοῦ υπνοβάθια και υπνωτισμένου. Ο πρώτος; μόνος του παρμιλήμ, λύτερος από κάθε δ-ποβολή ζήνη, και δε βλέπει, δέν ἀκούει, δε νοιώθει, όπως εἴπαμε. παρὰ κείνο που σκετίζεσαι με τὸ παρμιλήμ του. Ο δεύτερος; βλέπει, ἀκούει, νοιώθει, κι επειδὴ δέν ἔχει κοιμισμένο παρὰ τὸ μεγάλο του ἐγῶ, τή θέληση, μ' εϋκολία του χωνομε στο μυαλό του μιὰ δική μας ἰδέα και χωρίς καμμιὰ ἐναντιότη δ.τι του ποῦμε τὸ παρδεύεται. Βλέπει, μ' ἄλλα λόγια, κι ἀκούει δ,τι μεις στή φαντασία του βλάμα

* Η ἀρχή του στο 108 φύλλο του «Νουμά».

και σκέζεται και κάνει όπως μεις τότε διατάζουμε. Ταιριαστὰ με τὴν παθολογική αὐτή ψυχική κατάσταση, π' ἀπὸ στιγμή σε στιγμή ἀλλάζει ὄψη, σὰ χαμαιλέοντας, κ' ή ματιά του υπνωτισμένου υπνοβάθης, ή αδιάφορη και μισοκοιμισμένη, παίρνει ζωὴ με τις ὑποβολές μας και κάθε καινούρια ψυχική ἐντύπωση, κάθε σκέψη και φαντασία, ξεκάθαρα τ' αὐτή παρξεταιίνεται. Δείχνουμε, λ. χ. στήν υπνωτισμένη τὸ πάτωμα, λέγοντας: πὸς βρίζεται ο' δ-μορφο περιδῶλι, κι ἀμέσως ή χαρὰ λαμποκοπᾶ στα μάτια της και ξεφωνᾶ, σάν τρελλή — λουλούδια, τί ὄμορφα λουλούδια! — Ἄρκει σε λίγο να τὸς ποῦμε πὸς εἶνε κάμπιες γεμάτα τὰ λούλο δα, για να δείξη στή ματιά της τὴ σιχασί, τὸ φόβο μήν τὴς κολλήσουνε! Τὸ περίεργο εἶναι ὅτι: ξετάζοντας τὴν κόρη του υπνοβάθης πάνω σ' αὐτὰ τὰ παραλογισματα, τὴ βρίσκουμε πότε μεγάλη, πότε μικρή, σχετικά με τὴν ἀπόσταση τὴς φαντασίας του. Ἄμα σκύβει για να ἰδῆ ἀπὸ κοντὰ τὰ φανταστικά, τὰ ψεύτικα αὐτὰ λουλούδια, που μεις του χῶσαμε στο μυαλό του, ἀμέσως μικραίνει ή κόρη του, όπως και στή φυσική προσκρομῶ ή γίνεται. Ἐνάντια, ή κόρη μεγαλώνει, ἄμα κοιτάζει κάτι φανταστικό ἀπόμακρο.

Πολύ πιὸ σημαντικίς, πιὸ ἄξιος προσοχῆς ἀπ' τὸ γιαντὸ για τὴ γιαιροδικαστική τους σημασία, εἶν' οἱ παραλλαγῆς τὴς ματιῆς, κι ὅλης τὴς φυσιογνωμίας, ὅχι ἀπὸ ζένης ὑποβολές, όπως παρξ πάνω εἴπαμε, ἀλλ' ἀπ' αὐτὴ τὴν παρδοξικὴ ψυχική κατάσταση του υπνωτισμένου. Ἀπ' τὰ δύο του ἐγῶ τὸ ἓνα μοναχὰ κοιμάται, τὸ ἄλλο δέν κίττανεται, τὸ κίβου ἐγῶ, με τὴ θέληση. Τὸ ἄλλο αἰστανέται, σκέζεται, νοιώθει, και μάλιστα πολλές φορές τὸ τέλει ἀπὸ πρώτα, σὰ να ξεκαθαρίστηκε με τὸν υπνωτισμὸ ή ψυχῆ. Μᾶ και τὸ θυμητικό, ή φανταστικό, εἶναι πλιότερο δυνάμωνμένο, ξαναμμένα παρρύσια, και πολύ εϋκολα παλις εἰκόνας, λησιμονημένες στής ψυχῆς τὰ κατὰβαθα, σθυσμένες ἀπ' τὴν πολυκιρία, ξανασηματίζονται και μᾶς παρρυσίζονται

ζωηρές σάν πρώτα. Ἔτσι ο Διναί ἀναφέρνει ἓνα κορίτσι φτωχὸ και ἀγρᾶμματο, που πάνω σ' ὑπνωτιστική κατάσταση λαλοῦσε ζένης και νεκρῆς γλώσσας. Λατινικά, Ἑβραϊκά δέν εἶχε ή δύστυχη μετὰ της κανένα δαιμόνιο, που πύσωση τὴν ἔκανε, ἀλλὰ κάποτε, σάν ἔτανε μικρή, ἀκούγε συχνὰ ἓναν παπᾶ διαβαμένο, πουχε τὴ συνήθεια να φωνάζη μελετώντας τὰ λατινικά κ' Ἑβραϊκά βιβλία του, χωρίς να βάνη στο νοῦ του βέβαια, πὸς ἔκανε τὸ κεφάλι του κοριτσιού κληνὸ ρονογράφο! Ἔτσι στήν ὑπνοβατική κατάσταση ο υπνωτισμένος δέν εἶναι παιχιδι μοναχὰ του υπνωτισμοῦ του, που σάν καρραγιόζη τὸ κινᾶ, μᾶ και τὴς ἰδίας του ψυχικῆς ἀκαταστασίας.

Ἀληθινὰ χωρίς τὸ τιμῆνι τὴς θέησης, τὸ χαλιώθι αὐτὸ κάθε σκέψης, κρίσης και φαντασίας, ή ξεκαμμένη ψυχῆ του υπνοβάθης του θυμίζει πρᾶματα ξεχασμένα, που δέν ἔπραπε να θυμηθῆ, του ξαναπαρξεταιίνεται σιγνές, που μεγάλη τέφθησαν ἄλλοτες ἐντύπωση, και του γενᾶ φανταστικῆς ἄλλες, π' ἀληθινὰ ποτὶ δε συμβῆκανε. Ὅπως στο ὑστερικό παρμιλήμ, ζωγραφίζονται τότε στή ματιά, στους μορφασμοῦς του προσώπου, στα κουνήματα, στα πνέμα τάρρῶτου παρξεταιίνονται με τὴ βοήθεια του θυμητικού ή τὴς φαντασίας. Πιλέπουμε ἄγριες ματιές θυμοῦ, τρομάρας, κίντυνου, και μαθαίνομε καμμιὰ φαρὰ πὸ τὰ λόγια του τραγικῆς ἱστορίας μυστικά που ποτὶ δε θὰ τὰ ξεστόμιζε.

(ἀκολουθεῖ)

Γ. ΑΒΑΖΟΣ

ΑΡΑΧΝΗ

Τὴν εἶδα τὴν ἀκούραστη, τὴ σέβεται τὴν ἀρχὴν, ἀπάνου κάτω να γυρνᾶ και ὄρες να παιδέβεται με μιὰ κλωστή μεταξωτή, πουν' ἄλαφρῆ σάν ἄχνη, που βλέπεις κ' εἶναι ἄραχη, που πιάνεις και γυρέβεται...

Και μιὰ γιοστράει στή κλωστή, και μιὰ τριγυροῦ βᾶζει, κι ἀφοῦ στήσε, τὸ μάγγανο, σ' ἄχνη π' ἀνερόβεται γοργὰ γοργὰ κοντὰ πανί σὰ βελουδένια πᾶχνη, που βλέποντας τὴ μαστορία τὸ μάστορη ζουλεύετε...

Κ' εἶδα τ' ἄγρο: που φυσᾶ, τὴν πᾶχνη να σκορπίζει, και κείνη να ξαναγυρνᾶ τ' ἄχνηστο πανί της, και θαύμασα τὴν τέχνη της και τὴν ὑπομονή της!

Κ' εἶπα! ή ἀρχὴν ἔραγες, τὸ νοῦ δε ζωγραφίζει; και τὸ δχνόπλεχο πανί, τὰ δνεира που χτίζει, και τὸ ἄνερι, τὴ ζωὴ πουχε: καημοῦ; πνοή της...

ΔΗΜΗΤΡΟΣ ΤΑΝΤΑΛΙΑΔΗΣ

τὰ μάτια σου, δέν εἶναι φόδος...

Τὸ μάτι του τὸ καστανὸ και βαθὴ καρφώθηκε σε μιὰ που ἔκανε ἓνα χαριτωμένο κύκλο, ἀντίκρουσε τὸν οὐρανὸ ἐκείνη και στάθηκε τὸ γαλανὸ της μάτι ἀπάνου του. Κοκκίνισαν ἐφύς τὰ μάγουλά της, όπως κοκκίνισαν κ' ἐκείνου, και κάποια παρβενικὴ ντροπή τὴν ἔκανε να κρύψη τὰ κᾶλλη της ὅπως μπορούσε.

Τὴ στιγμή ἐκείνη κάτι γενούτανε στή φύση. Τὰ πουλιά κελαδοῦσανε πιὸ χροῦμενα και πετούσανε βιαστὰ βιαστικά ἀπὸ κλωνᾶρι σε κλωνᾶρι, ή μυρωδιὰ τῶ λουλουδιῶνε χυνοῦντανε πιὸ γλυκειὰ και τὰ χαμόκλαδα τιτιρίζανε.

Ψέλλανε κείνη τὴ στιγμή τὴ μυστικὴ τους ἔνωση.

— Ὡ! με μαγέθουν τώρα τὰ λουλούδια, τὸ ψιθύρισμα που κάνουν τὰ φύλλα κάτι μὸς λέει μυστικά... δῶσε, δῶσε τὰ χεῖλή σου.

— Γύρε στήν ἀγκαλιὰ μου, ἀγαπημένη μου Πιπίκα, κ' ή χαρὰ σῶνει καθὼς σῶνει κ' ή λύπη... Τὸ εἴγγος που μᾶς ζεσταίνει δὲ λυώση και θᾶρη, τὸ σκοτάδι να μᾶς κρυώση. Πᾶσε στήν ἀγκαλιὰ μου που τὴ νοιώθω να πονῆ, κι ἄνοιξε τὰ μάτια σου, παρμιλήμ εἶναι, δέν εἶναι φόδος.

Κ' ἔφυγε ή νεράιδα, ἄφησε τις συντρόφισσες και χᾶλασε ο χορός. Κλάψαν οἱ νεράιδες τὴ συντρόφισσα, κλάψαν και τὴ χαρὰ τους τὴν τρελλὴ που χᾶθηκε μαζί της. Κ' ἔνωσαν ὅλες μαζί τις φωνές τους σε μιὰ κατᾶρα μωριστομη και τὴν ἀντιᾶλῆξαν οἱ λάκκοι και τὰ λαγκάδια, και τὴν ἀντιᾶλῆξαν τὰ βουνὰ και οἱ γκρεμοί, και κατακύλησε και κατακύλησε, πέρασε χώρες και χωριά κι ἀδυνάτησε κι ἀδυνάτησε και χᾶθηκε στο ἄπειρο σάμπως χάνεται του καρδιῶ ή βροντῆ.

— Για δες τὸ πουλί ἐκεῖνο πὸς πετᾶ... ή φωνή του σὰ μελαγχολικὰ φαίνεται... τ' εἶν' ἀπὸ που σφίγγει τὴν καρδιά μου;

— Γύρε στήν ἀγκαλιὰ μου τὴ θερμῆ, ἀγαπημένη μου Πιπίκα, διές τὸ ἀγκάλιασμα τῶ λουλουδιῶν... Τί προσμένεις ἄλλο; Δὲ σοῦ φαίνεται πὸς τὸ ποτῆρι τὴς ἐτυχίας εἶναι γιομᾶτο τώρα; Πίκερες προσμένεις;.. Ὡ! πὸς μ' ἀρέσει ο θάνατος που φέρουν τὰ λουλούδια... ἄκουσε, ἄκουσε τὸ ὑστερο ψιθύρισμα τὴς χαρᾶς.

Ζήσανε μῆσα τὰ δάση και ταγοδοῦσανε μαζί με τὰ πουλιά, ζήσανε στα βουνὰ και χᾶιδεσαν τὰ λεοντᾶρια και τις τίγρες και τὰ λεοντᾶρια και οἱ τίγρες δέν τους πει-

ράζανε, γιατί προσέφκουνταν κι ἀφοῦ μπροστὰ στή θέη τους ἀρμονία, ζήσανε στα λειβάδια κ' ή ἀβγῆ ἀκούσε τὴ φωνή τους ν' ἀνακατᾶνεται με τὴ φωνή τῶν πουλιῶν, ἐνοιωθε τὴ μυρωδιὰ τους να γίνεται ἓνα με τὴ μυρωδιὰ τῶν λουλουδιῶν. Και καταστάλαζαν πᾶλε στο δᾶτος. Ἐκεῖ μᾶζεψαν κλαδιά και φύλλα κ' ἔπλεξαν τὴ φωλιὰ τους, κ' ἔτανε ή φωλιὰ τους τόσο μαγεφτικῆ. Τὸ πρωτὸ χροῦσῶνε ο ἥλιος τὴν κλεισμένη ἐφτυχία σὰ να τὴς ἔδραζε στέμμα, και τὸ βράδυ τὴν κοκκίνιζε σὰ να τὴς ἔδραζε πορφύρα.

Κ' οἱ δύο ἀγκαλιετῆμένοι και τραγοῦδῶντας πήγαιναν κάθε πρωτὸ για τροφή. Και μαζέθανε φρούτα και χόρτα και κρύο νερὸ ἀπ' τὴν πηγῆ που ὄραζε τὰ χεῖλια τους τὰ ροδοδάκκινα. Και τὰ τραγοῦδια τους σμίγανε και δε μπορούσανε να ποῦν τὴν ἀγάπη τους, γιατί ή ἀγάπη τους εἶτανε ἄπειρη.

Μιὰ μέρα ὅμως, ὅ τί κακιὰ μέρα εἶταν ἐκείνη, να μὴν τὴν ἔχει χρόνος, σὺνεφο πέρασε ἀπὸ τὸ ἐσημωμένο τους καλύθε και μετὰ μαβρίλα στάθηκε στήν ψυχῆ τους τὴ λεφκῆ. Ἐαφνικῆ ἀνημπορᾶ ἐνοιωσε ἐκεῖνος κ' αἰστανῆθηκε να χλωμαίζου τὰ ροδοδάκκινα μάγουλά του και δέν μπόρεσε να πᾶη για τὴν καθημερινὴ τροφή και εἶπε ἐκείνης:

— Πᾶνε σὺ σῆμερα.

Κ' ἐκείνη ἀνήσυχη πήγε. Πᾶσε τὴ σπᾶτα τὴν ὄλο-